

Clare Chambers

In een ander licht

De Fontein

1

Volgens Donovan kom je nooit over een gelukkige jeugd heen. We hebben allemaal een beetje teleurstelling nodig. Ik denk dat ik weet wat hij bedoelde. Maar het gaat nu niet over Donovan. Het gaat over mijn broer, Christian. En natuurlijk over Penny.

Het is gek: ik had al jaren niet meer aan Penny gedacht, maar precies op de dag waarop Christian zijn nieuws bekendmaakte, had ik een vreemde ervaring waardoor ik me haar weer herinnerde.

Het was een vrijdag aan het eind van de maand februari. Er hing een zeepachtige geur van gekweekte hyacinten voor de voordeur toen ik de melk ging halen, en in de keuken hing de muskachtige geur van Elaine, de verzorgster van Christian, die zijn ontbijt aan het maken was. Dat hoeft ze eigenlijk niet te doen; hij kan het heel goed zelf. Alles in huis is erop gericht dat hij zich in zijn rolstoel kan redden. Hij heeft wat ze 'dwarslaesie' noemen, wat lang niet zo erg is als het had kunnen zijn.

Elaine is de laatste (en minst aangename) van een reeks mensen wier taak het is dagelijks te komen helpen. Christian is niet zo'n erg veeleisende werkgever, maar het is zwaar werk en het betaalt niet goed, dus is het personeelsverloop groot. Ik gaf de voorkeur aan de vorige, een man die Mike heette. We speelden 's middags met ons drietjes scrabble; voor een thuishulp had hij een flinke woordenschat. Elaine zie ik nog niet scrabbelen – niet dat ik het haar gevraagd heb.

Ze is niet via de gebruikelijke weg gekomen. Ze liep op een dag langs ons huis toen Christian aan de voorkant de oprit aan het pekelen was voor het geval het ging vriezen, en ze nam de moeite om te blijven staan om een praatje te maken. In de loop van hun gesprek bleek dat ze op zoek was naar werk in de zorg en dat ze enige ervaring had, dus toen heeft Christian haar nummer genoteerd. Twee weken later diende Mike zijn ontslag in en Christian belde meteen op. Geen referenties: haar vorige patiënt kon geen inlichtingen verstrekken, omdat hij dood was.

Toen ik haar die ochtend bij het fornuis roerei zag staan maken, drong het tot me door dat Christian haar de sleutel van de voordeur moest heb-

ben gegeven. Dat vond ik geen prettig idee. Het stond me niet aan dat ze kon komen en gaan wanneer ze wilde. Ik had zelfs overwogen Christian te vragen of we niet een advertentie voor een nieuwe hulp konden zetten, ook al zou dat op de korte termijn enig ongemak geven. Wanneer Elaine in de buurt is, voel ik me net een indringer in mijn eigen huis. Ik kan me niet ontspannen. Ik kan niet om haar heen. Het zit hem niet in haar omvang – iemand die je zo weg kan blazen zou in zo'n baan niets waard zijn – maar ze heeft altijd zoveel tassen en hoeden en sjaals en spullen. Het is net of ze zoveel mogelijk ruimte in beslag wil nemen.

Conversatie is ook een heikele kwestie. Je kunt kiezen tussen lange, onheilspellende stiltes en een lawine van ongeraagd advies over van alles en nog wat, van pedicures tot en met pensions. Ik heb dat wel vaker gemerkt aan mensen die in de zorg werken: ze hebben de neiging joviale zelfspot als een roep om hulp op te vatten. Ik denk dat Elaine mij ziet als iemand die nodig eens aangepakt moet worden. Onlangs suggereerde ze zelfs dat het tijd werd dat ik de onroerend-goedladder besteeg. Ik zei dat ik hoogtevrees had. 'Echt waar?' zei ze. Dus toen moest ik uitleggen dat het een grapje was, waarop zij met een verzorgsterachtig lachje zei: 'Ach, jij ook met je malle grappen.' Christian heeft al die signalen natuurlijk niet opgevangen. Mannen hebben er een handje van niet te merken wat zich vlak voor hun neus afspeelt, en daar is hij geen uitzondering op.

Wat me aan Elaines opmerking irriteerde, was de implicatie dat ik hier tijdelijk bivakkeer totdat ik weet wat ik wil, terwijl ik hier gewoon woon. Ik woon hier sinds het huis gebouwd werd, in het midden van de jaren tachtig. Mijn atelier ligt aan de achterkant, op het zuidoosten, zodat ik 's morgens zon heb, en de opslagruimte voldoet als slaapkamer. Ik heb altijd overal kunnen slapen. Soms, wanneer ik in de huiskamer tot laat naar een film heb zitten kijken, neem ik niet eens de moeite om naar bed te gaan. Dan laat ik me gewoon met mijn kleren aan op de bank vallen – ook weer zo'n voordeel als je niet je bed met een ander deelt.

Ik vermoed dat onze manier van wonen vreemd overkomt op buitenstaanders. Niet iedereen zou graag bij zijn broer willen wonen, maar wij kennen elkaar van haver tot gort en als hij me nodig heeft, sta ik altijd voor hem klaar. We zijn in feite gelukkiger dan menig getrouwd stel. Ik denk dat geen van mijn vriendjes het daarom veel langer dan de aanvankelijke golf

van euforie heeft uitgehouden: je moet wel heel bijzonder zijn als je het van Christian wilt winnen.

Op deze vrijdag was ik netter gekleed dan anders, omdat ik een praatje zou houden voor een groep basisschoolkinderen in Surrey over mijn werk als illustrator. Ik was nog nooit voor zoiets gevraagd, maar mijn laatste boek had een prijs gewonnen. Ineens wás ik iemand in de mini-wereld van de kinderboeken. Ik moet eigenlijk zeggen: ‘ons’ laatste boek, aangezien het een gezamenlijk project is. Tekst van Lucinda Todd, illustraties van Esther Fairchild. Lucinda Todd ramt de tekst er in een week uit en ik doe zeker negen maanden over de illustraties. Deze ongelijkheid wordt voldoende gecompenseerd, zo meent men, door een veertig/zestigverdeling van de royalty’s. Rekenen is niet mijn sterkste kant, en ik zal ook niet zeggen dat ik genaaid ben, maar er ís iemand genaaid, en zij is het niet.

‘Je ziet er chic uit. Ga je ergens heen?’ zei Elaine, die opkeek toen ik in de deuropening me stond af te vragen of ik terug zou gaan naar mijn kamer totdat ze van het toneel verdwenen was. Ik had een linnen broekpak aan dat zó van de stomerij kwam. Ik voelde het vastgeniete bonnetje nog langs mijn nek schrapen.

‘O, alleen maar naar een basisschool,’ zei ik, terwijl ik de keuken in liep en een glas met melk vulde. ‘Ik weet niet waarom ik me zo heb opgetut terwijl het maar om een stel kinderen van acht gaat.’

De krant lag nog opgevouwen op tafel. Ik nam mijn melk en ging de koppen zitten lezen.

‘Ik dacht even dat je ging solliciteren,’ zei ze. Het was niet de eerste keer dat ze erop zinspeelde dat je met overdag schilderen en ’s avonds bedienen niet echt een carrière opbouwde. ‘Die kleur staat je goed,’ vervolgde ze. ‘Je moet hem vaker dragen.’ Bij Elaine gaat zelfs een compliment nog vergezeld van goede raad.

Ik besloot het spel mee te spelen. ‘Vind je? Ik weet het niet.’

Ze liet het roerei op een geroosterde boterham glijden en maalde er met zo’n krachtige draaibeweging peper op dat ze me deed denken aan iemand die een kip de nek omdraait. ‘Ja, echt. Hij past bij je ogen.’

Het pak was groen. Mijn ogen zijn blauw. Ik dacht: óf ze is kleurenblind, óf ze neemt me in de maling. Maar haar uitdrukking was oprecht.

Voordat ik een geschikt antwoord kon bedenken, kwam ze alweer met een nieuwe suggestie: 'Ik heb een vriendin die je kleuren kan uitzoeken. Ze houdt stukjes stof bij je gezicht en zoekt uit wat jouw seizoen is.' Ze schonk sinaasappelsap in een groot glas en zette het op een blad bij het bord met roerei. 'Ze heeft het voor de kerst bij mij gedaan en toen bleek ik al jaren met de verkeerde kleuren rond te lopen. Alles ging tegen de teint van mijn huid in. Waar liggen de servetten?' zei ze, terwijl ze laden vol bestek, theedoeken, knijpers en bollen bindtouw openende en weer dichtdeed.

'Die hebben we geloof ik niet,' zei ik, wat niet helemaal waar was. Ik wist dat we ze niet hadden. 'We hebben het niet zo op tafellinnen,' voegde ik eraan toe, voor het geval ze ook om een kleedje voor op het blad ging vragen.

'Nou ja, dan moet hij het maar zonder doen,' reageerde ze opgewekt.

'Waarom breng je hem eigenlijk ontbijt op bed?' vroeg ik, terwijl ik toekeek hoe ze met het blad wiebelend in de ene hand met de andere de krant oppakte waarin ik had zitten lezen en hem onder haar arm stopte. 'Je hoeft niet aan al zijn grillen toe te geven, hoor.'

'Het is maar voor één keer,' legde ze uit. 'Ik maak er geen gewoonte van.' Ze schudde haar lange, koperkleurige haar naar achteren, zoals een paard dat vliegen wegslaat, klepperde op haar gezondheidsslippers de houten gang door en verdween in Christians kamer, waarna ze de deur achter zich dichttrok.

Het duurde ongeveer een uur voordat ik met de auto in Weybridge was. Ik houd niet van rijden op de snelweg, maar ik had een map met tekeningen en een doos boeken bij me die nogal zwaar waren om te dragen.

Toen ik aankwam, was het pauze. De kinderen waren allemaal op het plein. Ik hoorde het hoge, echoënde geschreeuw zodra ik het portier opendeed en had met plezier de hele dag naar hen kunnen kijken. De jongens renden rond en botsten tegen elkaar op als een kudde dolgeworden schapen, de meisjes sprongen plechtig touwtje of zaten in groepjes op de banken. De einzelgängers, die met hun rug tegen de muur stonden, of erger nog, midden tussen voetballende kinderen, leken versteend of in gedachten verzonken.

In spin
de bocht gaat in
Uit spuit
de bocht gaat uit

hoorde ik zingen toen ik wankelend met mijn dozen langs de springende meisjes liep. Een lerares met een fluitje om haar nek stond met een koffiemok in haar handen op de treden die naar de ingang voerden, terwijl een groep meisjes heel dicht om haar heen aandacht vroeg. Ik zou het nooit aan Elaine hebben toegegeven, maar ik was heel zenuwachtig bij de gedachte dat ik een klas vol achtjarige kinderen moest toespreken. Men gaat er altijd van uit dat auteurs van kinderboeken een natuurlijk gevoel voor kinderen hebben en precies weten hoe ze denken. Dat is denk ik geen onredelijke aanname, maar in mijn geval gaat het niet op. Ik ken niet één enkel kind. Wanneer ik aan een boek begin, denk ik aan mezelf als kind, niet aan moderne kinderen, of ze nu echt of bedacht zijn. Ik vind ze eigenlijk een beetje eng, alsof ze me op de een of andere manier zouden kunnen ontmaskeren.

Ondanks deze aanval van onzekerheid moet ik eruit hebben gezien als een legitieme gezagsdrager, want ik had nog maar een klein eindje gelopen, of een kleine jongen klampte me aan met de vraag of ik zijn mandarijntje wilde pellen. Dat vond ik wel aandoenlijk, dus zette ik mijn bagage neer. Even later werd ik bestormd door nog een vijftal kinderen die wilden dat ik zakjes chips openmaakte of plastic rietjes van pakjes drank af wurmde. Ik kon me niet herinneren dat toen ik nog op school zat, dit soort gesnack werd gestimuleerd. Integendeel, melk werd juist van het menu gehaald. De enige bron van verfrissing was een miezerig fonteintje aan de buitenmuur van de toiletten, waaruit een traag gedrup van naar metaal smakend water kwam, dat aanzwol tot een stroompje wanneer binnen iemand doortrok. Hoe het ook zij: onze moeder zou zich toch nooit tot chips hebben verlaagd. Ze zou Christian en mij naar school hebben gestuurd met iets voedzaam en gènants als een hardgekookt ei of een stengel bleekselderij.

Ergens luidde een bel. De menigte om me heen smolt weg, zodat ik daar met een hand vol mandarijnenschillen stond. Ik stopte ze in de zak van mijn jasje en pakte mijn dozen weer op. De lerares blies op haar fluitje en tweehonderd kinderen stonden als aan de grond genageld. Heel even stond

ik dat ook, maar toen herinnerde ik me weer dat ik een volwassene was en me dus niet aan dezelfde regels hoefde te houden. Verlegen zocht ik me tussen de standbeeldjes door een weg naar de deur, waarbij tweehonderd paar ogen me nauwlettend volgden.

Ik had me natuurlijk te goed voorbereid. Omdat ik me had blindgestaard op de gedachte dat ik de tijd zou moeten vullen met gepraat en tot elke prijs vervelende stiltes zou moeten vermijden, had ik een lezing van een uur ingestudeerd met twintig spiekkaartjes ter ondersteuning, alsof ik de Royal Society ging toespreken. Ik had het foute idee dat kinderen van acht stug en onwillig waren, zoals de tieners die ze op een dag zouden worden, maar ik zat er helemaal naast. De klas gonsde nog na van alle activiteiten in de buitenlucht; minstens een zestal handen schoot de lucht in nog voordat ik mijn tas had uitgepakt. Ze wilden me allemaal een vraag stellen, of me gewoon vertellen wat ze die ochtend gegeten hadden. De helft herhaalde wat de vorige spreker had beweerd, maar ik vond hun enthousiasme en ongeremdheid zeer ontwapenend. Al gauw liet ik mijn aantekeningen voor wat ze waren en verwerd de les tot een gezellig anarchistisch roept-u-maar dat nog slechts vaag iets te maken had het onderwerp, te weten het illustreren van boeken.

De lerares, juffrouw Connor, die eruitzag alsof ze net van de beroepsopleiding kwam, had zich achter in de klas teruggetrokken om te luisteren. Af en toe kuchte ze waarschuwend wanneer een kind te luidruchtig werd, maar na een poosje begon ook zij zich te ontspannen. Vooral toen duidelijk was geworden dat ik niet helemaal zou opdrogen en ook niet gered zou hoeven worden.

Nadat hun arm bijna uit de kom was geschoten van het vinger opsteken om mijn aandacht te trekken, vergaten sommige kinderen vaak wat ze ook alweer hadden willen zeggen. Ze lieten zich verward mompelend weer op hun stoel vallen. Toen ik in het stadium was dat ik niet meer nerveus was en er lol in begon te krijgen, begon ik in plaats van mijn opmerkingen tot juffrouw Connor of de muur van de klas te richten, gezichten uit te kiezen.

‘Hebben jullie een idee waar dit boek over zou kunnen gaan?’ vroeg ik, een in acrylverf uitgevoerde illustratie in de lucht houdend die de omslag van mijn vorige boek had gesierd. Je zag van bovenaf, maar vanuit een schuine invalshoek, een zomertuin vol bomen en bloemen. Midden op het

gazon stond een kas waaruit een wolk vlinders, ballonnen en papegaaien opsteeg.

Hup – daar gingen dertig handen omhoog.

‘Ja?’ Ik koos een jongen met witblond haar en kleurloze wimpers uit. Hij deed me denken aan een hamster die ik ooit gezien had.

‘Ehm...’ Hij viel stil en sloeg zijn handen voor zijn gezicht. Ik zag de aderen op zijn armen als dunne, blauwe riviertjes door de huid schemeren. ‘Een tuin,’ wist hij ten slotte geïnspireerd uit te brengen.

‘Goed zo,’ zei ik. ‘Nog andere ideeën?’

‘Een tuin,’ zei de volgende behulpzaam, een smoezelig kind met haar dat in model bloempot geknipt was.

‘Jaaa,’ antwoordde ik gladjes, en ik ging door naar het meisje naast hem.

‘O, ik wilde ook “tuin” zeggen.’

‘Is er iemand die niet “tuin” wilde zeggen?’ greep juffrouw Connor in. Een aantal handen ging omlaag.

‘Voetballen?’ kwam er een suggestie achter uit de klas.

‘Voetballen,’ zei ik, naar mijn tekening kijkend alsof ik me niet kon herinneren wat erop stond. ‘Ja, ja. Waarom zeg je dat?’

‘Omdat ik altijd voetbal in de tuin.’

Aan de logica van de persoonlijke ervaring valt niet te tornen.

Slechts één hand bleef in de lucht, maar het kind van wie die hand was, een meisje met donker haar tot op de schouders, hield haar hoofd voorovergebogen en zat te schrijven, waardoor ik haar nog niet had opgemerkt.

‘Ja?’ zei ik tegen de kruin van haar hoofd, terwijl haar buurman haar een enorme por gaf.

‘O!’ Ze keek naar me op met grote, grijze ogen. Zodra ik haar gezicht zag, ging er een elektrische schok door me heen en wist ik dat ik haar kende. Maar ik kende haar natuurlijk helemaal niet. Ik had haar nog nooit in mijn leven gezien. Het was gecompliceerder: waar ik van schrok was de opvallende gelijkenis met iemand die ik ooit gekend had. Ik had Penny herkend, niet zoals ze nu was, of zoals ik haar ooit gekend had, maar *zoals ze ooit geweest moest zijn*. Het gaf een heel raar gevoel dat ik me iets herinnerde dat ik nooit echt had meegemaakt, en toen ze weer sprak was ik nog steeds aan het bijkomen.

‘Ik denk dat het over een toverkas gaat,’ zei ze, terwijl ze me aankeek, en

ik voelde tussen ons alweer een vreemde stroom rimpelen. *De toverkas* was mijn titel voor het boek geweest, die op het laatste moment de prullenmand in was gegaan en vervangen door *Gordons tuin*.

De rest van de tijd probeerde ik haar niet aan te staren, maar mijn blik ging telkens in haar richting. Het leek wel of haar antwoorden steeds van het meeste inzicht, de meeste intelligentie getuigden. Ik werd overvallen door het geluid van de bel. Ik had ruim op tijd willen afronden, hun mischien zelfs een opdracht willen laten uitvoeren, een tekenwedstrijd of iets dergelijks, maar juffrouw Connor stond op en zei tegen de kinderen dat ze alles op hun tafeltje moesten laten liggen zoals het lag. Ze bedankte me voor mijn komst en er werd kort voor me geapplaudiseerd, waarna het hele stel de klas uit denderde.

Terwijl juffrouw Connor opruimde, borg ik ook mijn spullen op. Onder het voorwendsel het tentoongestelde te willen bewonderen – een muur vol humpty-dumpty's van papier-maché en van kousen gemaakte poppen – wierp ik een blik op het schrift dat op de tafel van het meisje met het donkere haar lag. Op de vouw van het opengeslagen schrift, dat vol stond met moeizaam geproduceerde schrijfletters, lag een afgekloven potlood. Ik sloeg het schrift met één vinger dicht en las de naam op de voorkant: Cassie Wharton-Smith. Alleen al die achternaam, reeds lang uit mijn herinnering verdreven, was afdoende, maar ik dacht ook meteen weer terug aan de tijd voordat alles fout ging. Toen Penny en Christian nog bij elkaar en gelukkig waren, zei Penny altijd: 'Als ik ooit een dochter krijg, noem ik haar Cassandra.' En Christian, die al ineenkromp bij de gedachte aan kinderen, zelfs hypothetische met verstandige namen, kromp dan nog verder ineen en zei: 'Mensen als jij moeten gesteriliseerd worden.'

'Het is een pienter kind,' zei ik tegen de lerares, wijzend naar de tafel waar Cassie zojuist gezeten had.

'O ja, het is een heerlijk kind,' antwoordde ze, haar handtas om haar schouder hangend en de deur voor me openend. 'Ze heeft een geweldige fantasie.'

Ze sloot het klaslokaal af, zo'n containerachtig noodgebouw dat je via een ondeugdelijke houten trap bereikte. De kleine, grijze gang waarin ik stond te wachten, was koud en vol. Gewatteerde jasjes bolden op aan een dubbele rij haken aan beide muren en raakten elkaar bijna in het midden.

Door een kier in de vloer kon ik het gras beneden zien. Toen ik bij wijze van experiment met mijn voet stampte leek het hele bouwsel te schudden.

‘U kent de ouders zeker niet?’ informeerde ik, toen juffrouw Connor zich bij me voegde. ‘Ik vraag het omdat ik haar moeder heb gekend. Heel lang geleden.’

Juffrouw Connor schudde haar hoofd. Boven in haar geopende handtas lag een pakje sigaretten. Ze wilde duidelijk dolgraag weg om een sigaret te kunnen roken. ‘Ik geloof dat de vader er niet meer is,’ zei ze, en toen zweeg ze, blozend om haar gebrek aan discretie.

‘U mag me zeker niet haar adres geven?’

Ze trok een verontschuldigende grimas. ‘Sorry. Dat mag niet. U begrijpt het vast wel.’

‘Natuurlijk. Het geeft niet,’ zei ik; ik schaamde me dat ik het gevraagd had. Ik kon wel een getikte stalker zijn die wraak wilde nemen. ‘Het is al zo lang geleden. Ik weet niet eens wat ik tegen haar zou moeten zeggen.’

Ik werd voor de lunch meegenomen naar de personeelskamer en voorgesteld aan de paar leerkrachten die hun brood zaten te eten. Iemand haalde een bord met kaasquiche en aardappelkroketten voor me uit de kantine en iedereen moest lachen om mijn dankbaarheid, die welgemeend was. Ik zal zo ongeveer de enige mens op aarde zijn die van kantinevoedsel houdt: voor mij heeft een kroket iets troostgevends dat bij rucola totaal ontbreekt.

De personeelsruimte was een nog erger onderkomen dan de gammele container waar ik net uit kwam. Het voornaamste comfort bestond uit twaalf lage, beklede, vinyl stoelen zonder armleuning die om drie vierkante tafels heen stonden. De tafelbladen waren even hoog als de zittingen, zodat je niet kon aanschuiven om bijvoorbeeld je koffie te pakken, zonder je knieschijf te blessen. De rest van het personeel, dat dit al wist, zat er een eindje vandaan, at van hun schoot en gebruikte de tafel als voetenbank. De werktafels langs de muren waren bedolven onder hellende stapels papier, boeken en multomappen. Het aluminium aanrecht van het keukenblok stond vol onafgewassen kopjes. De tapijttegels op de grond begonnen aan de rand om te krullen, als oude boterhammen.

Ik had twee dozen met boeken meegenomen om te signeren en verkopen tijdens de boekenmarkt die ’s middags gehouden werd. Het had voor

mij een gouden kans moeten zijn om wat bij te verdienen. Ik had een zaal vol welgestelde, boekenminnende ouders in gedachten, die dolgraag wilden laten zien dat ze achter het leesprogramma van de school stonden, maar ik had de markt verkeerd ingeschat. De meeste kinderen leken te worden opgehaald door au pairs, die uiteraard geen extra geld bij zich hadden en niet ingingen op de wensen van hun kleine pupillen. Ik moest het in ieder geval opnemen tegen de koppelverkoop bij een nieuwe Japanse culttekenfilm, die de meeste jongens opeiste. Een van mijn eerste klanten was echter Cassie. Ze werd niet begeleid. Uit haar vestzak haalde ze een verkreukelde bal, die een briefje van vijf pond bleek te zijn. Ze spelde uit eigen beweging haar naam en ik schreef hem plichtsgetrouw op de titelpagina.

‘Hou je van lezen, Cassie?’ vroeg ik, opkijkend naar haar ernstige gezichtje.

Ze knikte. ‘Ik houd van Roald Dahl.’

‘Nou, dan is dit waarschijnlijk te gemakkelijk voor je.’

‘Geeft niet. Ik houd ook van gemakkelijke boeken.’

‘Lezen mama en papa je voor het slapengaan voor of lees je zelf?’

‘Mama leest me voor. Papa woont niet meer bij ons.’

‘O.’ Precies zoals juffrouw Connor had verondersteld. Ik stond op het punt haar te vragen hoe haar moeder heette, maar verloor de moed. Ik vond mezelf op de een of andere manier te veel op een engerd lijken wanneer ik een vreemd kind vroeg om persoonlijke details te onthullen. Misschien was het wel strafbaar. Bovendien bleef Cassie niet hangen om een praatje te maken toen ze haar geld had gegeven; ze zei me gedag met de openhartige, taxerende blik die kinderen vaak inzetten om volwassenen zenuwachtig te maken.

Toen de rest van de struiners zoetjesaan was verdwenen, ging ik snel na wat ik verdiend had. De uitslag was als volgt: veertien boeken verkocht, vijf achterovergedrukt of gestolen. De inkomsten van die dag kwamen zo’n beetje neer op een verlies van tweeënhalf pond. In plaats van de dozen met onverkochte boeken terug te slepen naar de auto, zei ik tegen de lerares die dienst had, dat ik ze aan de school schonk en dat de opbrengst ging naar het fonds voor het opknappen van de personeelskamer. Ze lachte vrolijk alsof ik een grapje maakte. Ik weet niet waarom ik ineens zo liefdadig deed. Misschien kwam er eindelijk een stukje van mijn moeder bovendrijven.

Ik reed uit school meteen door naar het restaurant, aangezien er geen tijd was om eerst naar huis te gaan. Ik werk vijf avonden per week bij Rowena's in het Crystal Palace, al sinds het nog de Grill Rooms was. In die tijd lag er nog zaagsel op de grond en stond de muziek zo hard dat ik watten in mijn oren had en de bestellingen liplas. Ik was er al heel goed in geworden, toen de bedrijfsleider me een keer zei dat ik kon wegblijven tot de infectie over was, omdat ik de mensen die kwamen eten de eetlust benam.

Op vrijdagavond werd er opgetreden door stand-upcomedians en op zaterdag was er live muziek. Het zou een vleeiende gedachte zijn als ik kon zeggen dat ik een aantal van de grote artiesten van tegenwoordig nog in hun begintijd had gezien, maar helaas is voor zover ik weet geen van de vrijdagavondacts uit de Grill Rooms ooit doorgedrongen tot de televisie. Een oude kerel die gekke dingen deed met een gesneden brood, was ongeveer vijf jaar na zijn debuut in de Grill Rooms een succes in de kleinere theaters van Edinburgh – ik geloof dat hij een prijs won als het 'Beste talent' – maar ik heb sindsdien niets meer van hem gehoord. De troebele wateren van de vergetelheid moeten zich nadien boven zijn hoofd gesloten hebben.

Tegenwoordig kun je bij Rowena's pizza en pasta eten en naar lichte opera luisteren. De stand-upcomedians zijn verdwenen, evenals de rockbands en de cocktails. Er is meer licht en minder rook en geen zaagsel meer. De cliëntèle is anders. Of misschien is de cliëntèle nog wel hetzelfde, maar is die nu tien jaar ouder, getrouwd en met kinderen. Er zijn geen vrijgezellenavonden meer en ik kan niet zeggen dat ik daarmee zit. Zelfs de ruime fooien leken niet op te wegen tegen het lastigvallen en het graaien.

Bedienen lijkt misschien niet zo'n geweldige baan, maar 's avonds werken komt me heel goed uit. Ik kan overdag thuis zijn als Christian me nodig heeft en ik kan 's morgens schilderen wanneer er goed licht is en ik op mijn best ben. Het is fysiek zwaar om vanaf zes uur 's morgens tot middernacht op de been te zijn, maar mijn gedachten kunnen vrij rondwaren en er is geen stress. Zelfs wanneer er een scène is geschopt en een klant dronken of vechtlustig is geworden, heb ik daar de volgende dag geen last van. Ik slaap goed; elke ochtend is een nieuw begin. Mijn loon is abominabel, maar ik kan het meestal verdubbelen met fooien. Bovendien ben ik optimistisch van aard: ik probeer het te zien als een halfvol loonzakje in plaats van een halfleeg. Aangezien ik niet voor mijn woonruimte hoeft te betalen, zijn

mijn kosten voor levensonderhoud laag, en ik ben niet extravagant. Soms, wanneer ik bij de kapper in de *Vogue* blader, hunker ik wel eens naar een paar fuchsiaroze, met kraaltjes versierde schoenen met open hielen voor zeshonderd pond, maar dat gaat gauw over. Dat is de lange arm van mijn moeder weer, die onder mijn neus met de collectebus rammelt en mij mijn geest doet richten op de Minder Bedeelden.

Elaine kan mijn gebrek aan ambitie maar moeilijk begrijpen. Ook dat is een terrein van mijn leven dat ze graag zou willen aanpakken als ik haar de kans gaf. Twee weken geleden kwam ze met zo'n beroepskeuzevragenlijst voor schoolverlaters aanzetten. Zijzelf bleek geknipt voor de functies van schoolhoofd en gevangenvaarder, dus kon ik niet zeggen dat er geen scherpzinnigheid in school. Ik vulde het later in, toen ze weg was, en toen bleek dat ik in de wieg gelegd was voor het vak van bibliothecaresse. Dat deprimeerde me. Ik moet te veel nadruk hebben gelegd op zelfstandig werken en van rust en stilte houden. Een andere klacht die Elaine tegen mijn beroepskeuze inbrengt, is dat ik weinig tijd heb voor een sociaal leven. Dat is niet eerlijk: Rowena's is mijn sociale leven. Als ik dat niet had, zou ik helemaal geen sociaal leven hebben. Je hebt Rowena, en de koks – doorgaans jong en mannelijk en ze blijven nooit langer dan een halfjaar – en de andere serveersters, voornamelijk studenten van negentien of twintig, voor wie de dienst van zes tot twaalf slechts de opmaat is tot een nacht van drinken, stappen en wippen, als je hun gesprekken mag geloven. Ik word ook wel eens voor deze wilde tochten uitgenodigd, maar ik ga nooit. Ze willen me dolgraag wat plezier laten beleven. Arme Esther, die zit maar thuis met haar verlamde broer, denken ze, wanneer ik weer eens afhaak. Al dat medelijden en medeleven is totaal misplaatst. Ik hoef me niet terug te haasten naar Christian – hij wordt goed verzorgd. En als ik eens een afspraakje wil, is het restaurant net zo'n goede plek om mannen te ontmoeten als iedere andere: mensen die uit eten gaan zijn meestal relaxed, in een goede stemming en hebben zin in plezier, en de sfeer bij Rowena's schijnt flirten te bevorderen. Het is heel anders dan de Grill Rooms, waar de stampende rockmuziek en de gillettjes van het Tequila-Slammermeisje, om het over mijn oorstoppes nog maar niet eens te hebben, ieder gesprek zo ongeveer onmogelijk maakten. Ik heb op die manier wel een paar knullen ontmoet, tijdens mijn werk, maar ik heb er nooit een mee naar huis genomen. En de afgelopen vier jaar was er natuurlijk Geoff.

Nogmaals: het is geen conventionele regeling, maar hij bevalt ons bijzonder goed. Rond mijn dertigste verjaardag maakte ik een slechte periode door. Ik kon nergens veel enthousiasme voor opbrengen; ik probeerde in een nieuwe stijl te werken en dat lukte niet goed en ik hield veel zonder aanwijsbare oorzaak. Over alles hing een grauwsluiertje. Uiteindelijk ging ik naar mijn huisarts, maar die had zwangerschapsverlof, dus ging ik naar de mannelijke arts. Naar Geoff. Hij was meelevend en geruststellend en liet me maar doorpraten, veel langer dan de mij toegemeten tijd, zodat alle andere afspraken die dag uitliepen. Hij leek ongeveer vijftig, een beetje gezet en absoluut niet wat je knap zou noemen, maar hij had een aardig, interessant gezicht. Ik zag de foto's op zijn bureau: een trouwfoto, en een jongen en een meisje, tieners, met een lachende mond die glinsterde van de gebitscorrecties. Maar goed, aan het eind van ons gesprek schreef hij me een licht antidepressivum voor en ik moest over twee weken terugkomen, of eerder als ik me niet goed voelde.

Het klinkt irritant afgezaagd, maar vanaf dat moment had ik fantasieën over hem. Geen bijzonder ambitieuze, eerder romantische dan erotische. Hij leek zo aardig, zo capabel. Ik voel me vaak aangetrokken tot mensen die me te hulp snellen, al is het nog zo simpel: loodgieters, mannen van de Wegewacht of de man van de ontstoppingsdienst. Misschien wekt dankbaarheid liefde op.

Ik ging naar hem toe op de afgesproken tijd en we praatten weer wat. Hij wilde meer weten van mijn illustratiewerk en mijn leven met Christian en vroeg zich af of mijn rol als verzorger misschien te belastend voor me was. Maar op dat punt kon ik hem meteen geruststellen. Hij zei dat hij me wel in contact wilde brengen met de psychiatrische wijkverpleegster voor een paar consulten, maar daar was naar mijn idee niet genoeg aanleiding toe. Ik zei dat ik me door onze gesprekken nu al beter voelde en dat ik de tabletten zou blijven innemen.

Een paar weken na mijn laatste afspraak kwam hij met een andere vent in het restaurant eten. Toen ik zijn bestelling kwam opnemen gaf hij me een discreet knikje van herkenning, maar ik maakte de fout hem openlijk en vrolijk te begroeten. Gewoon om hem te laten weten dat ik me vrolijk voelde, wat ook zo was, nu ik hem gezien had. Zijn vriend zat er meteen bovenop. Het was een grof, dronkzuchtig type, een verschil met Geoff als

dag en nacht. ‘Is dat een patiënt van je?’ zei hij toen ik wegliep. ‘Ik zou haar ook wel op de bank willen hebben, hahaha.’ Ik was me er plotseling van bewust dat ik er in mijn zwarte minirok en strakke T-shirt waarschijnlijk goedkoop en prullerig uitzag, en ik vervloekte mezelf dat ik hem gedag had gezegd.

Toen ik hun het eten bracht, zag Geoff er zeer terneergeslagen uit. Hij hield zijn ogen op zijn bord gericht. Zijn vriend zei: ‘Dank je, schat,’ en hij maakte een klakkend geluid met zijn tong dat me woedend maakte, alsof hij een paard aanspoorde. Ik had hem wel met de pepermolen op zijn kop willen slaan, maar ik keek hem alleen maar kil aan.

Hij werd dronkener en wellustiger naarmate de avond vorderde, en telkens wanneer ik in de buurt van de tafel kwam, liet hij een insinuerende opmerking vallen, terwijl Geoff zat te draaien op zijn stoel omdat hij stierf van schaamte. Het was nu moeilijk te negeren, aangezien er nog maar een paar gasten waren, en toen hij eindelijk betaalde (een fooi van precies tien procent achterlatend), was mijn opluchting enorm groot.

Toen ik klaar was met afruimen en de tafels schoonmaken, waren er al twintig minuten voorbij. Rowena liet me uit – de voordeur zat inmiddels op slot – en ik was totaal verrast en een beetje gealarmeerd op het moment dat ik Geoff als een moordenaar in de schaduw zag rondhangen. Hij had een opgerolde golfparaplu bij zich, maar hij maakte geen aanstalten die op te steken, ook al viel er een lichte motregen.

‘Esther!’ zei hij, gehaast op me af lopend, en ik was geveleid dat hij nog wist hoe ik heette, totdat ik bedacht dat ik de hele avond mijn naamplaatje op had gehad. ‘Sorry van vanavond.’

Ik keek om me heen, voor het geval zijn vriend nog ergens rondhing. ‘Ik heb hem in een taxi gezet,’ voegde hij eraan toe, radend wat de reden van mijn bezorgdheid was.

‘Het is goed, hoor,’ zei ik, mezelf feliciterend met deze onverwachte wending. Nu lag het in mijn macht hém gerust te stellen.

‘Je zult wel gedacht hebben dat we het over je gehad hadden. Ik zweer je dat dat niet zo is.’

‘Dat weet ik.’

‘Wat er in de spreekkamer gebeurt, is volkomen vertrouwelijk. Ik mag hangen als ik...’

‘Wees maar niet bang. Ik had je niet gedag moeten zeggen. Dat bracht je in een lastige positie.’

‘Dat is helemaal niet jouw schuld. Mijn vriend is een doodordinaire seksist, vooral wanneer hij wat op heeft.’

Het begon nu heviger te regenen en hij dacht ineens aan de paraplu, die opensprong toen hij een knop indrukte. Hij hield hem boven mijn hoofd. Ik moest dichterbij komen zodat hij niet kleddernat zou worden. En zo stonden we, verlegen door die nieuwe nabijheid, de smalle stoep te blokkeren. Voorbijgangers moesten in de goot stappen. Ik keek op mijn horloge, een gebaar dat hem wakker leek te schudden.

‘Sorry,’ zei hij. ‘Het is al laat en ik houd je alleen maar op. Zal ik je een lift geven? Ik sta om de hoek.’

Ik moest onwillekeurig lachen om zijn roekeloze aanbod. ‘Nee, ik woon mijlener hiervandaan. In Caterham. Bij je praktijk in de buurt.’ Wat ik er niet bij zei, was dat mijn eigen auto ook om de hoek stond. Normaal gesproken zou ik dit soort vrouwelijke intriges beneden mijn waardigheid gevonden hebben, maar ik was benieuwd hoe ver hij zou willen omrijden. Het zou me een idee geven hoezeer hij met me begaan was.

‘Natuurlijk,’ zei hij knikkend. ‘Ja, dat zat erin, natuurlijk.’ Hij liep naar zijn auto, zodat ik wel hetzelfde moest doen, meegetrokken in de overkoepelede omarming van de paraplu. ‘Het is niet ver bij mij vandaan,’ zei hij. ‘Warlingham.’ Zelfs zonder kaart wist ik dat Caterham een omweg betekende en ik voelde een buitensporig geluksgevoel opwellen, zodat ik op mijn wangen moest bijten om een glimlach te onderdrukken.

Zijn auto, die keurig zeven centimeter van de stoep geparkeerd stond, was een glanzende vierdeurs Rover, mooi maar niet protserig; de auto van een hoogopgeleide persoon die niet geïnteresseerd is in auto’s en niets hoeft te bewijzen. Hij opende eerst mijn deur, een gebaar dat me aan mijn vader deed denken, die altijd volmaakte manieren had. Hij was vanbinnen schoon, maar niet op het fanatieke af, en er zaten verstandige dingen in als een brandblusser, een deken, een ijskrabber en nog een kleine paraplu met een Liberty-achtige opdruk.

Onderweg praatten we over onpersoonlijke dingen: de gezondheidszorg en de verkiezingen, maar zonder een bepaalde politieke kant te kiezen. Op een gegeven moment zei hij: ‘Hoe zou je thuisgekomen zijn als ik je geen lift

had aangeboden? Er is hier haast geen openbaar vervoer,' en ik vroeg me af of hij het doorhad.

Ik wilde mijn bedrog niet verzwaren met een leugen, dus zei ik: 'O, ik had me wel gered.'

Er stak een bandje uit de cassette recorder en ik wilde dolgraag weten wat het was. Ik had er iets om verwed dat het Neil Diamond was, of iets dergelijks. Ik moest me bedwingen om er niet op te kijken, maar even later zei Geoff: 'Wil je muziek horen?' Hij drukte het bandje naar binnen en de onmiskenbare klanken van Oasis vulden de auto. Nog voor ik blijk kon geven van mijn verbazing en goedkeuring, had hij al huiverend de ejectknop ingedrukt. 'Van mijn zoon,' zei hij verontschuldigd. Hij zocht op de radio totdat hij een jammerende sopraan vond, die kennelijk meer naar zijn smaak was.

'Ken je *Der Rosenkavalier*?' vroeg hij.

Ik moest bekennen dat ik niets van opera en alle andere takken van klassieke muziek wist.

'Ik ga zelf nooit meer,' verklaarde hij. 'Ik zit alleen maar onderuit voor de televisie, zoals iedereen.'

Toen we dicht bij huis waren, vroeg ik hem me op de hoek af te zetten. We hebben een privéweg en voor die vijftig meter was het niet de moeite waard het hek open te doen. Aangezien de regen nog steeds neergeselde, stond hij erop dat ik zijn paraplu meenam. Ik merkte dat hij me niet de damesparaplu aanbood.

'Nou, bedankt... dokter,' zei ik, aangezien ik in dit stadium nog niet zijn voornaam wist, en hij keek me van terzijde lachend aan en trok zijn wenkbrauwen op.

'Graag gedaan,' zei hij. En hoewel er geen sprake was geweest van flirten, wist ik het gewoon.

De volgende dag stond er in het restaurant een bos gele rozen op me te wachten. Er zat geen kaartje bij, dus kon ik Rowena's nieuwsgierige blik met ongeveinsde onwetendheid beantwoorden. De bloemen bleven een week mooi, maar als brandstof voor mijn dagdromen veel langer. Ik had ook nog steeds de paraplu. Ik had hem opzettelijk gehouden om de dunne draad die ons verbond heel te houden: telkens wanneer het regende, zou hij aan me denken, al was dat misschien met afnemende genegenheid.

Toen, ongeveer een maand na de bloemen, kwam er in het restaurant

een envelop voor me. Er zat een kaartje in voor een opvoering van *Der Rosenkavalier* in het Coliseum; zelfs zonder briefje erbij was de herkomst overduidelijk.

Hij had de moeite genomen om de prijs van het kaartje discreet onleesbaar te maken, een daad van exorbitante hoffelijkheid, wat me weer aan mijn vader deed denken. Nu en dan haalde ik het uit mijn portemonnee, onder hevige aanvallen van ongerustheid. Zou hij in de stoel naast me op me wachten? Of was het gewoon een opwelling geweest, een cadeautje van een operaliefhebber die erop gebrand is een ongelovige te bekeren? Kortom, was hij niet goed bij zijn hoofd?

Tot het allerlaatste moment hield ik rekening met de mogelijkheid dat ik niet zou gaan: ik zou per slot van rekening een dienst moeten ruilen met een van de andere serveersters en iets fatsoenlijks moeten vinden om aan te trekken (maar wat?). Natuurlijk won de nieuwsgierigheid het, zoals ik de hele tijd wel geweten had, en op de desbetreffende avond stond ik geurend en opgemaakt met een chique jurk en ongemakkelijke schoenen aan in de bar te spelen met een glas jus d'orange dat ik door mijn zenuwen niet naar binnen kon krijgen.

Er was geen spoor van hem te bekennen, daar niet en in de foyer niet, dus ging ik naar mijn stoel, een plaats op het eerste balkon, de tweede vanaf het gangpad, waar ik een poging deed het programma te lezen, maar ongeveer bij de tweede alinea al de draad kwijt raakte. Ik kon maar niet het gevoel van me afzetten dat ze erachter zouden komen dat ik een bedriegster was en me eruit zouden gooien, dat iedereen zó aan me kon zien dat ik dacht dat de enige Strauss Johann was.

Ik had op het station een grote zak wijngums gekocht, voor het geval hij niet kwam opdagen en de voorstelling saai was, maar ik voelde me te geremd om hem uit mijn tas te halen. Om me heen stroomde de zaal vol, maar de stoel aan het gangpad bleef leeg – benauwend leeg, begon het me voor te komen. Toen werden de lichten gedimd en begon het orkest te stemmen. En net toen de eerste klanken van de ouverture als ballonnen uit de orkestbak opstegen, kwam hij met stille, haastige tred de trap af. Hij liet zich op de stoel naast me glijden en gooide zijn jas over zijn knieën. Tot het einde van de eerste akte was er geen gelegenheid om meer te doen dan even een knikje uit te wisselen.

‘Is het niet een beetje riskant wat je doet?’ zei ik, toen we ons tijdens de pauze een weg naar de bar vochten.

‘Ik denk het wel,’ antwoordde hij. ‘En het is ook helemaal niets voor mij.’ Hij had de moeite genomen van tevoren drankjes te bestellen om de drukte te ontlopen – daardoor was hij iets te laat geweest – en het duurde even voordat hij ze gevonden had: een rode wijn en een witte.

‘Kies jij maar: ik weet niet wat je liever hebt.’

‘Ik mag op het moment geen alcohol,’ antwoordde ik. Ik zag het al bij hem dagen voordat ik eraan toegevoegd had: ‘Zolang ik de door jou voorgeschreven tabletten neem.’

Hij leek ondersteboven van zijn vergissing. ‘Het spijt me,’ zei hij. ‘Ik dacht niet aan je als patiënt.’

‘Mooi zo,’ zei ik. ‘Als ik je naam wist, zou ik misschien kunnen ophouden met aan jou te denken als dokter.’

Zo begon het, met een eigenaardige mengeling van impulsiviteit en berekening. Voor een buitenechtelijke relatie was hij wonderlijk ingehouden. Zo duurde het weken voordat we aan vrijen toekwamen en zelfs daarna was het iets wat we maar af en toe voor elkaar kregen. Gelegenheid en plaats waren vaak niet voorhanden. Zijn huis was geen optie. Ik voelde me niet op mijn gemak bij het idee dat ik hem in de middag mee naar huis zou nemen voor seks terwijl Christian zich in de kamer ernaast bevond. Hoewel ik ethisch verantwoord te werk was gegaan en me had ingeschreven bij een andere praktijk, was Geoff nog steeds Christians dokter, en ik vond de hele zaak toch iets discutabels hebben. Daar Geoff's vrije tijd zelden aansloot op de mijne, moest de relatie grotendeels telefonisch in stand worden gehouden. Om de twee weken voerde hij een met zijn werk samenhangend excuus aan om op woensdagavond, mijn vrije avond, weg te kunnen. Dan dronken we samen ergens wat.

We hadden het nooit over zijn gezin. Hij klaagde niet dat zijn vrouw hem niet begreep, zoals overspeligen geacht worden te doen. Hij maakte het zelfs duidelijk dat hij niet bereid was risico's te nemen die haar achterdochtig zouden kunnen maken of die haar pijn zouden kunnen bezorgen. ‘Je weet dat ik mijn vrouw nooit zal verlaten,’ zei hij in het begin meteen, waarop ik antwoordde: ‘Ik zal nooit mijn broer in de steek laten.’ We moesten hard lachen, omdat we het zo volmaakt eens waren.

Sinds Rowena de andere meisjes heeft verteld dat ik ‘kunstenaar’ ben en schilder, vinden ze me niet meer zo’n triest figuur. De logica hiervan snap ik niet; een aantal van mijn lievelingsschilders waren beroemd om hun triestheid: Van Gogh, Dora Carrington, Mark Rothko... Rowena blijft maar aan mijn kop zeuren om wat freelance (en, naar ik vermoed, gratis) werk in haar restaurant te doen, voornamelijk een reusachtige muurschildering van de Italiaanse Riviera op de achtermuur. Ik heb geprobeerd haar uit te leggen dat ik miniatuurschilder ben: ik maak geen grote dingen. Details, daar ben ik sterk in.

Die avond begon ze er weer over terwijl ik in het personeelstoilet mijn werkkleding aantrok, die een beetje geplet was doordat ze de hele dag in een plastic tas in de kofferbak had gelegen. Ze is een van die mensen die een wc-deur geen obstakel voor een gesprek vinden.

‘Je zou het kunnen doen in de week dat we dicht zijn,’ opperde ze, terwijl ik mijn blouse dichtknoopte. In de spiegel, die verlicht werd door een flikkerende neonbuis, tuurde ik naar mijn gezicht. ‘Tegen de tijd dat we weer opengaan, is de verfgleur verdwenen.’

‘Heb je een hangertje?’ onderbrak ik haar. Mijn groene linnen pak hing als een reusachtige droogdoek aan een haak op de deur en ik wilde niet dat de mensen er hun handen aan zouden afdrogen. Ik hoorde haar voetstappen zich verwijderen en weer naderen en toen werd er een metalen kleerhanger onder de deur door geduwd.

‘Ik heb een vriendin die lerares is. Zij zou je een overheadprojector kunnen lenen,’ vervolgde ze onverschrokken. ‘Als je het op die manier doet.’

‘Mmmm,’ bromde ik, terwijl ik de foundationresten van die ochtend met poeder bijwerkte. De gouden poederdoos was van mijn moeder geweest en daarvoor van mijn oma. Hij had een speciale geur, weëig zoet, zoals een handtas van een oude dame ruikt. Ineens zag ik de toilettafel van mijn moeder in het Oude Schoolgebouw weer voor me, met de schildpad borstelset en de kleine hoeveelheid cosmetica, die zo onregelmatig en ondeskundig werd opgebracht.

‘We moeten eens iets aan dat licht doen,’ zei ik, toen ik mijn rok dichtritsend het hokje uitkwam. ‘Het maakt je tien jaar ouder.’

‘Ik denk dat ik gewoon de spiegel weghaal,’ zei Rowena. ‘Totdat deze kroes uit mijn haar is gegroeid.’ Ze was nog herstellende van een kroes-

permanent, die slecht had gereageerd met haar voorgaande regime van bleken en verven, zodat haar haar nu zo broos was als gesponnen suiker. Het zag eruit alsof het in de regen zou kunnen smelten.

‘Zeg, ben jij wel eens na een lange stilte weer in contact gekomen met iemand?’ vroeg ik haar.

Ze hield haar hoofd scheef om na te denken, blij de muurschildering los te kunnen laten. Ze is wel gewend aan mijn strategie van niet willen ingaan op onderwerpen die me niet aanstaan.

‘Nee, dat geloof ik niet,’ zei ze ten slotte. ‘Ik heb geloof ik met iedereen die ik ooit gekend heb nog contact, behalve mijn exen dan. Ik ben denk ik een mensenverzamelaar.’

‘Nou, ik lijk ze per ongeluk kwijt te raken,’ zei ik, toen we de trap op liepen naar het restaurant. Ik vertelde over mijn toevallige ontmoeting met Cassie. ‘En nu vraag ik me af wat de beste manier is om een adres te achterhalen.’

‘Je kunt haar telefoonnummer opvragen bij Inlichtingen, als haar achternaam niet al te veel voorkomt.’

‘Ik weet niet of ik haar telefoonnummer wel wil. Ik wil liever schrijven.’

Rowena beet op haar lip. ‘Ken je iemand die corrupt is en bij de politie werkt, of bij de kentekenregistratie?’

Ik trok mijn wenkbrauwen op. ‘Ik wist niet dat je zo goed was in list en bedrog?’

‘Ach, dat komt door al die scheidingen. Daar word je achterbaks van.’

‘Kennelijk. Maar voor iemand als ik die niet van die connecties in de onderwereld heeft...’

‘Het internet. Je kunt alles op het internet vinden,’ zei ze zelfverzekerd.

‘Hoe?’

‘Dat weet ik niet. We zullen het aan een van die sukkel in de keuken moeten vragen. Wie is die vrouw eigenlijk?’

‘Ze was de vriendin van mijn broer. Zijn eerste echte vriendin. Toen ik vijftien was... zijn ze uit elkaar gegaan.’ Ik aarzelde bij die uitdrukking: het deed de situatie waarin ze zich bevonden hadden, zo gewoon lijken. ‘Ze gingen op een vreselijke, rampzalige manier uit elkaar. Het had nooit mogen gebeuren. Hij is er denk ik sneller overheen gekomen dan ik. Maar goed, hij had belangrijkere dingen aan zijn hoofd, zoals verlamd zijn.’

Het was tien over half een toen ik de auto voor het huis stilzette. Christians licht was nog aan, wat ongewoon was. Deze lichte afwijking van onze routine bezorgde me even een gevoel van ongerustheid en ik vroeg me af of hij zich misschien niet lekker voelde, maar toen ik dichterbij kwam, hoorde ik Ella Fitzgerald luid liedjes van Cole Porter zingen, dus nam ik aan dat alles in orde was. Buuronvriendelijk harde muziek draaien in het holst van de nacht is een van die voordelen van wonen in een vrijstaand huis op een groot stuk grond; we buiten die niet vaak genoeg uit.

Christian reed al de hal in om me te begroeten toen ik nog op de drempel stond en bezig was mijn sleutel uit het slot te wurmen. Hij droeg zijn blauwe badstof kamerjas. Zijn haar stond in natte pieken overeind, alsof hij zojuist in bad was geweest, en hij had een vreemde uitdrukking op zijn gezicht – een verontrustende combinatie van grote tevredenheid en schuldgevoel.

‘Dag lastpak,’ zei hij opgewekt – hij had die bijnaam uit mijn jeugd al zeker twintig jaar niet meer gebruikt. Dit maakte mijn achterdocht nog groter.

‘Alles goed? Wat is er aan de hand?’ vroeg ik, mijn tas over de hoek van de houten bank slingerend.

‘Niets. Of, nou ja. Kom binnen en ga zitten. Wil je wijn?’

Ik keek op mijn horloge. We wisselden regelmatig nieuws uit bij een glaasje wijn, maar niet om deze tijd van de nacht. Zondagavond is bij ons Happy Hour. Christian opent de drankkast om ongeveer zes uur en begint dan met het maken van cocktails. Ze zijn al zo’n tien jaar uit de mode, maar wij zijn er aan verslaafd. Hij werkt een receptenboekje door dat ik in de ramswinkel naast Rowena heb gekocht, en soms doet hij er een van eigen makelij tussendoor, om me op het verkeerde been te zetten. De Tequila Mockingbird is waarschijnlijk zijn beste creatie.

Ik was opeens klaarwakker. Als hij in een vertrouwelijke bui was, kon ik net zo goed meteen de kwestie van de vervanging van Elaine te berde brengen, bedacht ik, dus liep ik achter hem aan de huiskamer in en ging op de bank zitten. Hij draaide aan de knoppen en de muziek hield even op, maar kwam toen met een vriendelijkere geluidsterkte terug. Op de salontafel stond naast een geopende fles rode wijn een stel wijnglazen, maar toen ik er een pakte, besefte ik dat ze allebei al gebruikt waren. Op de rand van één ervan zat een halvemaaan van lippenstift. *Gezelschap.*

‘Hoe is je dag geweest?’ vervolgde Christian. Hij pakte uit de nis in de muur een schoon glas. ‘Hoe ging het op die school?’

‘Best,’ zei ik, op mijn hoede. ‘De kinderen waren schattig.’ Ik zei niets over mijn ontmoeting met Cassie. Penny is een onderwerp dat nooit meer ter sprake komt. Ik keerde de wijnfles om en een karig vingerhoedje donkere droesem gleed de bodem van mijn glas in.

‘O,’ zei Christian. ‘Zal ik een nieuwe openmaken? Er staat vast nog een fles in de kelder.’

‘Nee. Ik kan wel zonder,’ zei ik. ‘Oké. Wat is er aan de hand?’

‘Niks ergs. Ik wil je om raad vragen. Want het betreft ook jou. Het gaat om Elaine.’

‘O, ik ben blij dat je daarover begint,’ zei ik, en ik wilde net aan mijn pleidooi voor haar ontslag beginnen, toen iets geestdriftigs in Christians uitdrukking me tegenhield.

‘Ik ga haar ten huwelijk vragen,’ zei hij, en er kwam een lichte blos op zijn gezicht.

Ik moet als een vis op het droge naar adem hebben gehapt, want hij kneep even in mijn knie en zei: ‘Gaat het? Je lijkt geschokt.’

‘Wa... Ja, eh...’ stotterde ik, toen ik mijn spraakorganen weer enigszins kon gebruiken. ‘Wel een beetje, ja. Verbaasd. Eerlijk gezegd.’ Tussendoor moest ik telkens irritant even lachen. ‘Ik had er geen idee van. Ik had helemaal niet door dat je iets om haar gaf. Ik heb kennelijk niet opgelet.’

‘Er viel ook niets waar te nemen. We hebben niet bepaald om elkaars nek gehangen. We zijn een paar keer uit geweest toen jij naar je werk was. Meestal zitten we gewoon hier naar video’s te kijken.’

Of een bad te nemen, dacht ik. ‘Waarom heb je het me niet eerder verteld? Hoe lang is dit al gaande?’ Ondanks mijn goede voornemens klonk ik afkeurend in plaats van gewoon geïntrigeerd.

‘Tot nu toe viel er niets te vertellen. Het was geen liefde op het eerste gezicht of zo. Toen ze hier net was, vond ik haar zelfs een beetje scherp.’

Eindelijk weer wat gemeenschappelijk terrein.

Christian trok zijn badjas, die begon open te vallen, wat strakker om zich heen. ‘Maar na een tijdje merkte ik dat ik echt naar haar begon uit te zien en toen besepte ik dat ik nog nooit iets dergelijks voor een verzorger had gevoeld.’

‘Dat waren voorheen mannen,’ bracht ik hem in herinnering.

‘Ja, oké, maar toch. En in die week dat ze griep had – weet je nog?’ (Ik wist het nog: ik had in tijden niet zo lekker gewerkt.) ‘Toen miste ik haar echt. Toen begon het bij me te dagen dat zij misschien de Ware was.’

‘Maar moet je dan meteen tróúwen? Je kent haar pas drie maanden.’

‘Nou, in mijn situatie is drie maanden een hele tijd. Wanneer iemand je vanaf de eerste dag in je onderbroek helpt is er wel heel gauw sprake van intimiteit.’

‘Denk je dat ze ja zal zeggen?’ Plotseling bezag ik Christian met frisse, niet-zusterlijke blik, als een mogelijke partner. Toen ik nog een kind was, ging ik er altijd van uit dat hij de knapste man op deze aardbol was, maar in de afgelopen jaren had ik er niet veel over nagedacht. Natuurlijk zou de rolstoel een aantal mensen afschrikken, maar desondanks zag hij er nog steeds fit en sterk uit. Hij deed tweemaal per week aan gewichtheffen en zijn bovenlijf was breed en gespierd. Een onbekende zou hem op tweeëndertig hebben kunnen schatten, hoewel hij bijna veertig was. Zijn haar was nog dik en vertoonde slechts een paar grijze haren. Hij was grappig en getalenteerd, hij verdiende goed met het ontwerpen en testen van computerspulletjes zonder daarvoor ooit het huis uit te hoeven, dat ruim en smaakvol en afbetaald was. Ik zag nu in dat hij voor iemand als Elaine geen onaantrekkelijke partij zou zijn.

Alsof ik een sneeuwbal recht in mijn gezicht kreeg, trof mij op dat moment de gedachte wat het voor mij zou betekenen als Christian en Elaine gingen trouwen, en hoe stekeblind ik moest zijn geweest voor al hun hints en signalen. Elaine had hier vanmorgen vrolijk en in alle vroegte het ontbijt staan maken, omdat ze de nacht in ons huis had doorgebracht. En die suggesties met betrekking tot de onroerend-goedladder en dat vriendelijke beroepskeuzeadvies waren slechts verhulde waarschuwingen geweest dat ik binnenkort het huis uit moest.

‘...erover haar op haar verjaardag te vragen, maar ik weet niet of ik zo lang kan wachten,’ zei Christian, toen ik me, nog sneeuw uitspugend, weer op hem afstemde. ‘Wat vind jij?’

‘Wat maakt het uit wat ik denk? Het is jouw leven,’ zei ik, zo’n beetje op dezelfde manier als waarop mijn moeder altijd zei: ‘Het is jouw geld’ wanneer ik als tiener een prul bij Miss Selfridge wilde kopen.

‘Nou, het is ook jouw leven, en jouw huis. Ik wilde je niet met een voldongen feit confronteren.’

‘Nee, maar...’

‘En ik wil ook niet dat je denkt dat je ergens anders moet gaan wonen. Je kunt hier zo lang blijven als je wilt.’

‘Doe niet zo stom, Christian. Natuurlijk moet ik weg. Je kunt niet met zijn drieën aan het huwelijksleven beginnen.’

‘Maar Elaine zou het niet erg vinden. Dat weet ik gewoon. Ze heeft begrip voor onze manier van leven en ze duldt best anderen op haar terrein. Ze mag je trouwens graag.’

Ik schudde mijn hoofd om zoveel naïviteit. Wat kende hij zijn aanstaande slecht. Blijkbaar snapte hij niks van vrouwen. ‘Je weet toch wat ze zeggen over twee vrouwen die een keuken delen?’ zei ik, zo luchtig als ik kon.

‘Maar waar wou je dan heen?’

‘Ik zou een poosje bij papa kunnen gaan wonen,’ zei ik, met meer enthousiasme dan ik voelde. ‘Mijn trictracvaardigheden ophalen. Me onderdompelen in Classic FM.’ Ik bedacht dat ik me van het geld dat ik verdiende met het boek en het werken bij Rowena, niet veel anders zou kunnen veroorloven. Zonder de aanzienlijke subsidie die mijn huurvrije bestaan vertegenwoordigde, zou ik niet eens meer in dit deel van het land kunnen wonen.

‘Je mag haar toch wel?’ Ik zag de eerste schaduwen van twijfel over zijn gezicht vallen.

‘Natuurlijk wel,’ loog ik dapper. ‘We kunnen goed met elkaar overweg. Ik ben alleen maar heel verbaasd dat je met haar wilt trouwen. Ik bedoel: tegenwoordig trouwt niemand meer.’ Dat bedoelde ik helemaal niet. Ik wilde eigenlijk zeggen: trouw alsjeblieft, maar niet met haar.

‘Ik weet het. Ik sta ook verbaasd van mezelf. Maar ze inspireert me zo. Ze gelooft echt dat ze me op een dag weer aan het lopen krijgt. Ze heeft ik weet niet hoeveel informatie van het internet gedownload over nieuwe behandelingen in Amerika. Ik heb het meeste ervan al gelezen, en het is niet op mij van toepassing, maar het feit dat ze zich er zo instort, terwijl alle anderen hun belangstelling al hebben verloren...’

‘Ik heb mijn belangstelling niet verloren!’

‘Nou ja, niet je belangstelling verloren, maar je bent aan alles gewend geraakt. Elaine heeft nog dat kruisvaardersachtige enthousiasme.’

Natuurlijk werkte dat in haar voordeel. Ik weet dat er mensen zijn die zich in hun handicap hebben geschikt; een paar zeldzame zielen beweren zelfs dat die hun leven heeft verrijkt, hen de genoegens van het leven meer heeft doen waarderen, maar Christian is niet zo'n type. Hij heeft zich nooit helemaal neergelegd bij het feit dat hij niet meer kan lopen. De macht over zijn benen terugkrijgen is voor hem nog steeds een doel, hoe ver weg ook, en dat geeft hij niet op. 'Ik heb beide geprobeerd', zegt hij simpelweg, 'en lopen bevalt me beter'.

'Maar je hoeft niet met haar te trouwen om daar profijt van te hebben.'

'Ik zeg het niet zo goed. Ik heb het gevoel dat iedere minuut die ik zonder haar doorbreng, verspilde tijd is. En daar komt nog de seks bij. Regelmatige seks, bedoel ik.'

'Bespaar me de details.'

'Enfin, we hebben geen reden om pessimistisch te zijn over het huwelijk. Onze ouders zijn nog steeds gelukkig met elkaar.'

'Maar ze wonen tienduizend kilometer bij elkaar vandaan!' protesteerde ik.

'Dat zijn maar omstandigheden. En het is maar tijdelijk. In feite getuigt het van de kracht van hun huwelijk.'

'Wanneer is Elaine jarig, zei je?'

'Over drie weken.'

'Hoe oud wordt ze eigenlijk?'

'Zevenenveertig,' zei Christian, een tikkeltje uitdagend.

Dat verbaasde me. Ik had aangenomen dat ze ouder was dan ik, maar niet zoveel. 'Nou, dan zegt ze zeker ja,' verzekerde ik hem. 'Wanneer vrouwen de vijfendertig gepasseerd zijn, raken ze in paniek en trouwen ze met de eerste de beste die hen vraagt.'

'O ja?' Christian keek sceptisch, en niet bepaald gevleid. 'Hoe weet je dat?'

'Er is een hele stapel boeken over dit onderwerp uitgegeven. Hoe kan het dat jij dat niet weet?'

Hij schudde zijn hoofd, niet wetend wat hij ervan moest denken; toen grijnsde hij naar me. 'Dan heb je nog één jaar. Ik zou maar in paniek raken, als ik jou was.'

Die nacht sliep ik niet goed. Ik lag tot drie uur tobkend wakker en maakte toen een beker warme melk voor mezelf. Die nam ik mee naar het atelier en

ging ermee in het donker zitten. Ik hoorde in de verte het verkeer over de ringweg zoeven, en af en toe banden gieren en autodeuren dichtslaan – de jeugd van Caterham kwam thuis.

Ik liet een paar tranen opwellen. Ik had niet echt medelijden met mezelf, maar ik was in de war en gedesoriënteerd en voelde me een beetje dom. Ik was echter verdrietig omdat Christian, die iets veel beters zou kunnen krijgen, zijn doelen al zo had bijgesteld. Ook dacht ik aan Elaine, die bedriegster, die binnenkort dezelfde naam zou dragen als ik en in mijn huis zou wonen en zou plannen hoe ze mijn kamers zou inrichten en me zou vertellen wat goed was voor Christian, en voor mij, en voor iedereen zo'n beetje. Toen moest ik aan Penny denken, die vanaf de eerste dag dat we elkaar ontmoetten, voorbestemd was mijn schoonzus te worden, en die zo'n grote invloed op me had gehad, en wier pad het mijne vandaag had gekruist, alsof het zo moest zijn. In de loop der jaren had ik wel eens gefantaseerd dat zij en Christian elkaar weer zouden ontmoeten en dat er een gebaar van verzoening zou zijn.

Terwijl ik die twee gebeurtenissen zat te overpeinzen die schijnbaar niets met elkaar te maken hadden – Christians plannen om met Elaine te trouwen en mijn herontdekking van Penny – kon ik er niet omheen: dit moest de Voorzienigheid zijn. Het was blijkbaar mijn taak deze hereniging, die allang plaats had moeten vinden, tot stand te brengen. Omwille van Christian zou ik diep ademhalen en de troebele wateren van het verleden in duiken om de parel naar boven te halen.

Verschenen van Clare Chambers bij De Fontein:

Leren zwemmen
Een broeierige zomer
In een ander licht
Geluksmomenten

Eerste druk augustus 2022

Oorspronkelijke titel *In a Good Light*

Oorspronkelijke uitgever BCA

Copyright © 2004 Clare Chambers

The moral right of the author of this work has been asserted in accordance with the Copyright, Designs and Patents Act 1988

Dit boek is gebaseerd op de Nederlandstalige uitgave, verschenen bij Van Reemst Uitgeverij, Unieboek bv, 2005

Copyright © 2022 voor deze uitgave Uitgeverij De Fontein, Utrecht

Vertaling Monique de Vré

Omslagontwerp © Studio Jan de Boer naar een ontwerp van Edward Bettison

Omslagillustratie © Edward Bettison

Opmaak binnenwerk ZetSpiegel, Best

ISBN 978 90 261 6053 0

ISBN e-book 978 90 261 6054 7

NUR 302

www.uitgeverijdefontein.nl

Uitgeverij De Fontein vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Alle personen in dit boek zijn door de auteur bedacht. Enige gelijkenis met bestaande – overleden of nog in leven zijnde – personen, anders dan die in het publieke domein thuishoren, berust op puur toeval.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch, door geluidsopname- of weergaveapparatuur, of op enige andere wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.